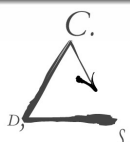

**SYTUACJA INSTYTUCJI RYNKU PRACY
POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO
W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ
SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH**

Podkarpacki Portal Pracy

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl

www.praca-podkarpackie.pl

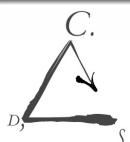
e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy

Spis treści:

Wprowadzenie	3
Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”	3
Cel powstania i charakter raportu.....	4
Struktura raportu	5
I. Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno - gospodarczych ...	10
1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy	10
1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu	10
1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne.....	21
1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów.....	22
II. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie.....	26
2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach	26
2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu	27
Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie	27
Agencja Pracy „Kontrakt” Zbigniew Mączko	28
Agencja Rozwoju Regionalnego „Karpaty” S.A.....	29
Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Krośnie	29
Ochotniczy Hufiec Pracy w Krośnie / Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży	30
Podkarpacka Izba Gospodarcza.....	31
Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej SZANSA.....	33
Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie	33
2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli.....	34
Spis źródeł	38

WPROWADZENIE

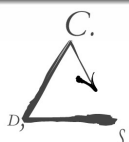
Niniejszy raport powstał w wyniku analizy danych zastanych oraz serii wywiadów pogłębionych przeprowadzanych w poszczególnych powiatach Podkarpacia z lokalnymi ekspertami rynku pracy oraz przedstawicielami instytucji rynku pracy. Całość prac podjętych nad zebraniem informacji i przygotowaniem niniejszego raportu stanowiła element realizowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. (CDS) projektu pn. „**Podkarpacki Portal Pracy**”, który współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”

Idea projektu „Podkarpacki Portal Pracy” powstała w oparciu o wcześniejsze doświadczenia Centrum Doradztwa Strategicznego zdobyte podczas realizacji na terenie województwa podkarpackiego projektów: „Matryca Kurcmana – nowy instrument rynku pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej - nowy instrument monitorujący szansę na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”. Z doświadczeń tych wynikało, że poziom upowszechnienia informacji nt. usług rynku pracy i oferujących je instytucji jest w województwie podkarpackim zdecydowanie niewystarczający. W odpowiedzi na zdiagnozowane w ten sposób potrzeby powstała koncepcja projektu „Podkarpacki Portal Pracy”, którego główny cel stanowi zapewnienie osobom pozostającym bez zatrudnienia jak i poszukującym pracy całościowej i łatwo dostępnej informacji o usługach rynku pracy na poziomie regionalnym oraz powiatowym. Informacja ta zgromadzona i udostępniona będzie w formie ogólnodostępnego, regionalnego portalu internetowego zamieszczonego pod adresem www.praca-podkarpackie.pl. (Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w momencie powstawania niniejszego raportu Podkarpacki Portal Pracy stanowił już gotowe narzędzie, uruchomione i powszechnie dostępne od połowy kwietnia 2009 r.)

Całość projektu składa się z czterech głównych etapów, a bieżący raport jest efektem prac podjętych w ramach etapu II: diagnostyczno-analitycznego.

Etapy i główne zadania	Termin realizacji
Etap I – przygotowawczy	sierpień – listopad 2008 r.
Etap II – diagnostyczno – analityczny	wrzesień 2008 – kwiecień 2009
Etap III – budowa powiatowych systemów informacji o usługach i instrumentach rynku pracy	kwiecień – sierpień 2009
Etap IV – uruchomienie, upowszechnienie i promocja Podkarpackiego Portalu Pracy	kwiecień 2009 – luty 2010

Cel powstania i charakter raportu

Celem powstania raportu jest **diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy powiatu krośnieńskiego w kontekście społeczno-gospodarczej specyfiki powiatu**, w tym w szczególności lokalnego rynku pracy. W ramach prac związanych z prowadzeniem badań w poszczególnych powiatach Podkarpacia, starano się również określić (w drodze indywidualnych wywiadów) jak powinien zostać skonstruowany Podkarpacki Portal Pracy, aby był narzędziem przydatnym i użytecznym dla podkarpackich instytucji rynku pracy.

Do opracowania wszystkich raportów dla 21 podkarpackich powiatów¹ posłużyły informacje, których pozyskanie opierało się o wykorzystanie czterech podstawowych sposobów gromadzenia danych, do których należały:

- analiza źródeł zastanych (w tym m.in. informacji pochodzących z Banku Danych Regionalnych GUS, Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz zasobów internetowych, w tym stron internetowych Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin oraz poszczególnych instytucji rynku pracy)²;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 42 lokalnymi ekspertami rynku pracy – po dwa wywiady w powiecie³;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 85 przedstawicielami podkarpackich instytucji rynku pracy⁴;
- kontakt e-mailowy/telefoniczny z instytucjami rynku pracy w celu uzyskania informacji o działalności instytucji, niedostępnej w zasobach internetowych.

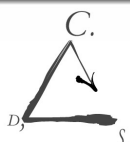
Podobny, choć mniej skoncentrowany na instytucjach rynku pracy, system gromadzenia danych zastosowano również w jednym ze zrealizowanych przez Centrum Doradztwa Strategicznego projektów pn. „Indeks Gotowości Rynkowej”. Jednym z czterech elementów tego projektu były badania podkarpackich instytucji rynku pracy, które uzupełniały obraz uzyskany na podstawie badań trzech obszarów: uczniów ponadgimnazjalnych szkół

¹ Doświadczenie Centrum Doradztwa Strategicznego pokazały, iż sensownym jest zastosowanie podejścia, w którym powiaty grodzkie, pomimo tego że administracyjnie stanowią odrębne jednostki, analizowane są łącznie z okalającymi je powiatami ziemskimi. Tylko bowiem w takim, komplementarnym ujęciu, uwidacznia się specyfika badanego obszaru, a potraktowanie wspomnianych powiatów ziemskich jako autonomiczne i niezależne od miejskiego centrum jednostki, byłoby zbyt dużym uproszczeniem ich skomplikowanej sytuacji i mogłoby przełożyć się w efekcie na nieodpowiadające rzeczywistości wyniki i wnioski.

² Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł znajduje się w Spisie źródeł zamieszczonym na końcu niniejszego Raportu.

³ Wywiady te przeprowadzane były w okresie październik - listopad 2008 roku, zanim kryzys dotknął bezpośrednio polski rynek i gospodarkę. W związku z tym obraz poszczególnych powiatów mógł ulec od tego czasu pewnym zmianom.

⁴ Wywiady te przeprowadzane były od grudnia 2008 roku do marca 2009 roku, czyli w okresie, w którym kryzys gospodarczy pojawił się w Polsce. Rynki powiatów bardziej wrażliwe na kryzys ulegały wówczas intensywnym zmianom, informacje zatem pochodzące z wywiadów mogą dotyczyć specyficznego momentu w rozwoju lokalnego rynku.

zawodowych, pracodawców (w tym analizy ofert pracy) oraz ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W związku z tym, że głównym obiektem zainteresowania we wspomnianym projekcie były szanse na pracę absolwentów podkarpackich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, analiza instytucji rynku pracy koncentrowała się w dużej mierze na działaniach skierowanych do młodych ludzi.

Niniejszy raport ujmuje sytuację instytucji rynku pracy w szerszym zakresie działalności oraz zakorzenia ją w specyficznej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Informacja uzyskiwana od przedstawicieli instytucji rynku pracy jest również głębsza, bowiem oprócz wywiadów z lokalnymi ekspertami przeprowadzono również rozmowy z przedstawicielami instytucji rynku pracy, pozyskując także bardziej dogłębną, jakościową informację w bezpośrednim kontakcie mailowym i telefonicznym.

Podstawowa różnica pomiędzy analizami przeprowadzonymi w ramach tych dwóch projektów („Podkarpacki Portal Pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej”) tkwi jednakże w celu w jakim one powstały. Raport z badań instytucji rynku pracy przeprowadzonych w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej” dotyczył wszystkich 21 powiatów Podkarpacia⁵ razem, zawierał ilościowe ujęcie najważniejszych wymiarów analizy sytuacji instytucji rynku pracy, spięte w syntetyczny wskaźnik tzw. wskaźnik PIRP (wskaźnik potencjału instytucji rynku pracy) Jego celem głównym było zatem sprowadzenie zgromadzonych informacji do formy umożliwiającej porównanie poszczególnych powiatów na podstawie wystandardyzowanych kryteriów i niejako porangowanie ich według wpływu na sytuację absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Niniejszy raport nastawiony jest natomiast na jakościową diagnozę oraz opis sytuacji instytucji rynku pracy i w przeciwieństwie do wspomnianych wyżej badań, celem nie jest tu standaryzacja i dokonywanie porównań między powiatami, a uchwycenie specyfiki powiatu i funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy oraz wyróżników lokalnego rynku pracy i warunków w jakich instytucje te prowadzą swoją działalność.

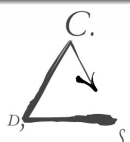
Wszystkie 21 raportów umieszczonych zostało na Podkarpackim Portalu Pracy, a zdobyte tą drogą informacje w dużym stopniu ukierunkowały proces tworzenia Portalu.

Struktura raportu

Raport składa się z dwóch głównych części: diagnozy ogólnej sytuacji rynku pracy w powiecie oraz opisu specyfiki funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy. Obie te części składają się z rozdziałów bazujących na zróżnicowanych źródłach danych i ukazujących poszczególne aspekty zaobserwowanej sytuacji.

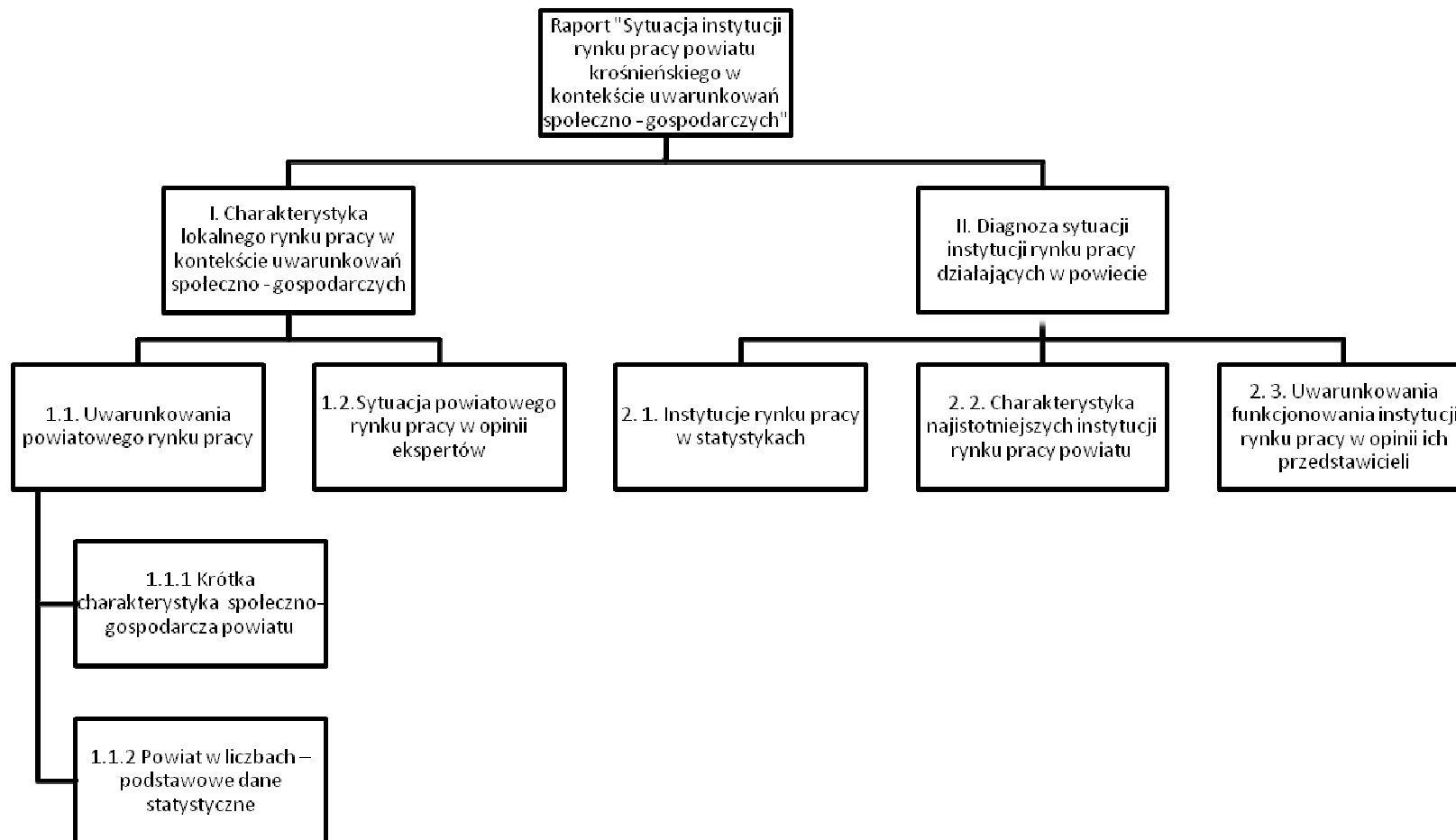
Szczegółową strukturę raportu prezentuje poniższy schemat.

⁵Liczba 21 powiatów dotyczy powiatów ziemskich, traktowanych łącznie z nakładającymi się na nie powiatami grodzkimi zgodnie z uzasadnieniem zawartym w przypisie nr 1.

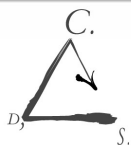

Schemat 1. Struktura raportu.

Źródło: Opracowanie własne.

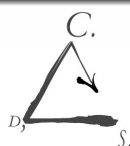

Poniżej wskazano kształt poszczególnych rozdziałów wchodzących w skład raportu.

Pierwsza część raportu pn. **Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno – gospodarczych** prezentuje rozbudowany obraz powiatu wyłaniający się zarówno z podstawowych statystyk stanowiących wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru jaki i opinii ekspertów na temat sytuacji powiatowego rynku pracy. W przypadku rozdziału *1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy* główne źródło danych stanowi Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, analizy przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz strategiczne dokumenty rozwoju poszczególnych powiatów. Treści zawarte w tym rozdziale prezentują: dane fizyczne (m.in. umiejscowienie, powierzchnia), dane demograficzne (m.in. liczba ludności, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, przyrost naturalny, saldo migracji, struktura wieku mieszkańców), dane społeczne (m.in. struktura wykształcenia mieszkańców, aktywność obywatelska) oraz dane gospodarcze (m.in. struktura zatrudnienia, struktura podmiotów gospodarki narodowej, najważniejsi pracodawcy powiatu, stopa bezrobocia, struktura osób bezrobotnych ze względu na wiek, płeć, wykształcenie, długość czasu pozostawania bez pracy) itp. Dane statystyczne stanowią jednakże w tej części jedynie bazę do stworzenia swoistego skróconego profilu powiatu, który zawarty został w podrozdziale *1.1.1. Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu*. W celu stworzenia możliwości szybkiego zestawienia profili poszczególnych powiatów, najważniejsze dane statystyczne ujęto w formie tabeli pełniącej rolę „metryczki” powiatu. Stanowi ona część 1.1.2 niniejszego raportu pn. *Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne*.

Z kolei rozdział *1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów* zawiera podsumowanie wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z lokalnymi przedstawicielami rynku pracy i ma na celu uzupełnienie obrazu powiatu wyłaniającego się z danych statystycznych o opinie osób posiadających wiedzę ekspercką, zakorzenionych w lokalnym rynku, co pozwoliło uzyskać dostęp do informacji wykraczającej poza możliwości ujęcia statystycznego. Zrealizowane w tym celu wywiady obejmowały pięć głównych grup zagadnień takich jak:

- powiatowy rynek i gospodarka lokalna (aktualna sytuacja, punkty zwrotne i zmiany zachodzące na przestrzeni lat, silne i słabe strony, bariery rozwoju, wyróżniki powiatu, dominujące branże);
- potencjał zatrudnienia i poziom przedsiębiorczości mieszkańców (trendy w strukturze zatrudnienia, rola migracji zarobkowych, występowanie szarej strefy i in.);
- bezrobocie (grupy osób w najtrudniejszej sytuacji na lokalnym rynku pracy, typy kierowanych do nich działań, poziom motywacji osób pozostających bez pracy);
- kluczowe instytucje rynku pracy i doświadczenia współpracy (wskazanie instytucji najbardziej dostrzegalnych na powiatowym rynku, ich rola i pełnione funkcje,

- współpraca międzyinstytucjonalna w powiecie – doświadczenia i domeny podejmowania wspólnych działań);
- oferta usług rynku pracy w powiecie (trwałość rezultatów poszczególnych usług i instrumentów, identyfikacja braków w dostępnej ofercie, rola funduszy europejskich w działalności instytucji, adekwatność oferty w stosunku do potrzeb).

Druga część niniejszego raportu pn. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie koncentruje się na opisie sytuacji i działalności powiatowych instytucji rynku pracy. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na przyjętą w niniejszym opracowaniu definicję instytucji rynku pracy. Podstawowe kryterium rozumienia instytucji rynku pracy stanowi definicja przyjęta w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶. Ponadto, do listy instytucji szkoleniowych (ujętych w ogólnopolskim Rejestrze Instytucji Szkoleniowych) dodano Zakłady Doskonalenia Zawodowego (Ośrodki Kształcenia Zawodowego), Centra Kształcenia Praktycznego, Centra Kształcenia Ustawicznego oraz Cechy Rzemiosł Różnych, które wprowadzając w zestawieniu tym nie figurowały, ale są niezwykle istotne dla powiatowych rynków szkoleń i pełnią w tym zakresie rolę właściwą dla instytucji rynku pracy.

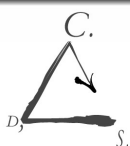
Zakres instytucji rynku pracy poszerzono również o instytucje i organizacje pozarządowe wpływające na rynek pracy, a nie figurujące w poszczególnych wykazach, a także Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, ze względu na zakres prowadzonej działalności oraz kontakt z osobami dotkniętymi problemem bezrobocia, do których przede wszystkim adresowany jest tworzony Portal. Ponadto, instytucje te w dobie funduszy europejskich często realizują projekty wykraczające poza ustawową działalność, przez co w rosnącym stopniu wpływają na lokalne rynki pracy.

Rozdział 2.1. *Instytucje rynku pracy w statystykach* stanowi wstępny, ogólny ogląd liczby i rodzajów występujących w powiecie instytucji. Poszczególne powszechnie dostępne zestawienia/rejestry instytucji zweryfikowano w oparciu o wiedzę lokalnych ekspertów, którzy wskazywali najaktywniejsze w powiecie organizacje oraz poprzez kontakt bezpośredni z poszczególnymi organizacjami.

Ze wskazanymi przez ekspertów najaktywniejszymi instytucjami rynku pracy nawiązano bezpośredni kontakt mailowy w celu uzyskania informacji dotyczących podejmowanej przez nie działalności. Uzyskane w ten sposób dane, rozbudowane o informacje pochodzące ze źródeł internetowych oraz wywiadów z przedstawicielami instytucji, posłużyły do stworzenia charakterystyki kluczowych w powiecie instytucji rynku pracy zawartej w rozdziale 2.2.

Z kolei ostatni rozdział raportu (rozdział 2.3.), dotyczący uwarunkowań funkcjonowania instytucji rynku pracy w powiecie, jest bezpośrednim efektem wywiadów przeprowadzonych

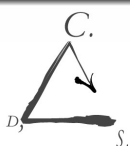
⁶ Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001. Do instytucji rynku pracy zgodnie z artykułem 6 ustawy zalicza się: 1) publiczne służby zatrudnienia; 2) Ochotnicze Hufce Pracy; 3) agencje zatrudnienia; 4) instytucje szkoleniowe; 5) instytucje dialogu społecznego; 6) instytucje partnerstwa lokalnego.

z przedstawicielami instytucji rynku pracy województwa podkarpackiego. Ukazuje on działalność instytucji w kontekście wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań ich funkcjonowania. Wywiady te obejmowały następujące zagadnienia:

- zakres działalności instytucji (podstawowy obszar działalności, grupa odbiorców usług proponowanych przez instytucję, przemiany zachodzące w działalności instytucji na przestrzeni lat, realizowane przedsięwzięcia nowatorskie);
- wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania działalności (identyfikacja problemów w sferze zasobów, dostępność informacji nt. powiatowego rynku pracy, planowanie działań, czynniki sprzyjające i hamujące rozwój instytucji, główne źródła finansowania działalności, występowanie zjawiska konkurencji);
- współpraca międzyinstytucjonalna (w instytucji objętej wywiadem oraz obserwowalna w powiecie, idealny model współpracy);
- oczekiwania względem Podkarpackiego Portalu Pracy (najbardziej użyteczne funkcje, dodatkowe elementy jakie mogłyby być przydatne w pracy instytucji).

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy

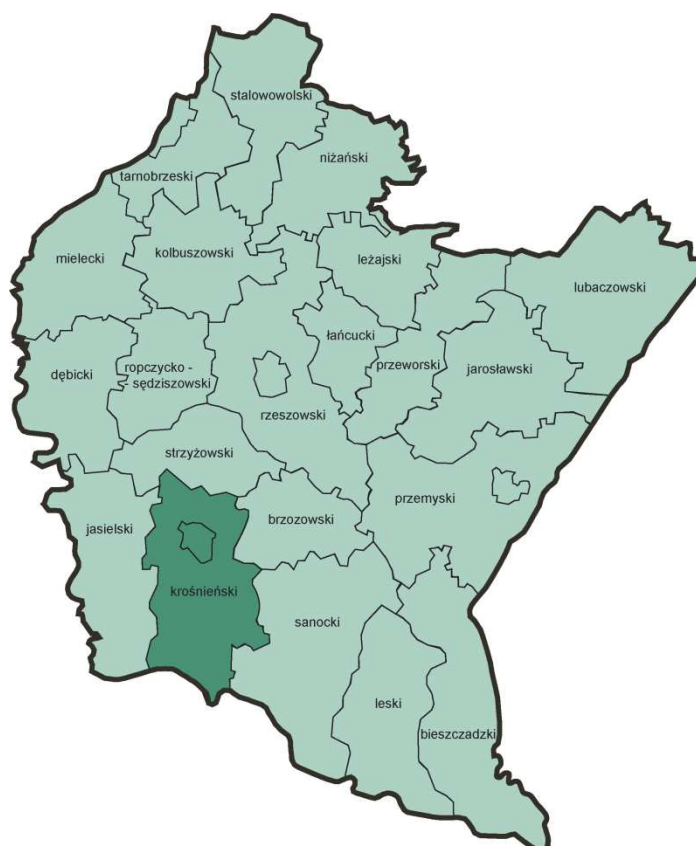
I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO RYNKU PRACY W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH

1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy

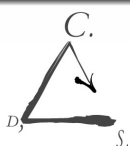
1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu

Powiat krośnieński leży w południowo – zachodniej części województwa podkarpackiego, a jego południowa granica stanowi również granicę państwa z największym na Podkarpaciu polsko – słowackim przejściem granicznym w Barwinku. Od zachodu powiat krośnieński graniczy z powiatem jasielskim, od północy z powiatem strzyżowskim, a od wschodu z powiatami brzozowskim i sanockim. W północnej części powiatu krośnieńskiego leży miasto Krosno, które jest siedzibą władz powiatu ziemskiego. Do 1998 roku Krosno było stolicą województwa krośnieńskiego, ale w wyniku reformy administracyjnej utraciło to prawo i zostało miastem na prawach powiatu.

Mapa 1. Powiat krośnieński ziemski i grodzki na tle województwa podkarpackiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Powiat krośnieński jest jednym z największych powiatów ziemskich. Jego powierzchnia wynosi 926 km², co stanowi 5,2% powierzchni województwa. Z kolei miasto Krosno jest najmniejszym powiatem grodzkim na Podkarpaciu (43 km²)⁷ i również pod względem liczby ludności zajmuje ono ostatnie miejsce wśród pozostałych powiatów grodzkich. Łącznie w powiecie krośnieńskim ziemskim i grodzkim mieszka 157 749 osób, co stanowi 7,5% populacji Podkarpacia.⁸

Niewiele ponad połowę mieszkańców powiatu krośnieńskiego ziemskiego i grodzkiego stanowią kobiety, jednak w powiecie grodzkim mamy do czynienia z wyższym wskaźnikiem feminizacji (111) niż w powiecie ziemskim (104), w którym wysokość tego wskaźnika jest zbliżona do średniej dla województwa (105). Również pod względem gęstości zaludnienia wskaźnik dla powiatu ziemskiego jest zbliżony do poziomu wojewódzkiego (118 osób/km²) i wynosi 119 osób/km², a w powiecie grodzkim jest bardzo wysoki i kształtuje się na poziomie 1091 osób/km². Jednak na tle innych powiatów grodzkich województwa podkarpackiego miasto Krosno nie zalicza się do najgęściej zaludnionych. Wyprzedzają go Rzeszów oraz Przemyśl, jedynie miasto Tarnobrzeg ma niższą gęstość zaludnienia.

Powiat krośnieński ziemski charakteryzuje się wysokim przyrostem naturalnym, co stawia go w dość dobrej sytuacji demograficznej na tle pozostałych powiatów. W powiecie grodzkim mamy z kolei do czynienia z dużo niższym przyrostem naturalnym niż ma to miejsce w powiecie ziemskim oraz z niższym saldem migracji.⁹

Tabela 1. Porównanie przyrostu naturalnego i salda migracji w powiecie ziemskim i grodzkim (stan na 31.XII.2007 r.).

	Powiat krośnieński ziemski	Powiat grodzki
Przyrost naturalny	2,2	0,9
Saldo migracji	0,91	- 7,52

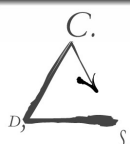
Źródło: Dane Banku Danych Regionalnych GUS.

Struktura wiekowa mieszkańców analizowanych powiatów nie odbiega znacząco od struktury obserwowanej w województwie, chociaż występują pewne różnice pomiędzy powiatem ziemskim a grodzkim. W powiecie ziemskim jest więcej osób w wieku przedprodukcyjnym (22,4%), co wiąże się z wysoką wartością przyrostu naturalnego i jest wskaźnikiem wyższym zarówno od poziomu wojewódzkiego (21,6%) jak i występującego w powiecie grodzkim, gdzie osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią jedynie 18% ogółu

⁷ Powiaty w Polsce 2007, Główny Urząd Statystyczny.

⁸ Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego, I kwartał 2008 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

⁹ Dane dotyczące przyrostu naturalnego pochodzą z 2007 roku: Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008, Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Dane o migracji pochodzą z marca 2008 roku: Stan, ruch naturalny i wędrownokowy ludności w I kwartale 2008 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

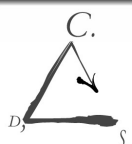

mieszkańców. Odwrotna sytuacja obserwowalna jest wśród osób w wieku produkcyjnym. W tym przypadku bowiem wyższy odsetek odnotowano w powiecie krośnieńskim grodzkim (66,2%) niż w ziemskim (61,7%). Ludność w wieku poprodukcyjnym zarówno w powiecie ziemskim jak i w grodzkim kształtuje się na tym samym poziomie 15,8%.¹⁰ Z powyższych danych jasno wynika, iż oba powiaty różnią się od siebie jeśli chodzi o stopień obciążenia demograficznego. W powiecie ziemskim wskaźnik tegoż obciążenia (mierzony jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym) jest stosunkowo wysoki i wynosi 62, podczas gdy w powiecie grodzkim jest to jedynie 51,1, a średnia dla województwa wynosi 58,5.¹¹ Dane przedstawione powyżej świadczą również o tym, że społeczeństwo powiatu ziemskiego jest młodsze od ludności zamieszkującej powiat grodzki, co jest naturalne jeżeli weźmiemy pod uwagę fakt, że powiat ziemski to w większości obszary rolnicze charakteryzujące się tradycyjnie wyższym przyrostem naturalnym niż ma to miejsce w miastach.

Jeżeli przeanalizujemy dokładnie strukturę wieku mieszkańców powiatu ziemskiego i grodzkiego zauważymy, że największe różnice w tym zakresie dostrzegalne są w przypadku grupy osób do 17 roku życia (22,4% w powiecie ziemskim i 18,0% w powiecie grodzkim) oraz osób w wieku 50 – 64. Podczas gdy w powiecie ziemskim stanowią one 17,4% ogółu mieszkańców, to w powiecie grodzkim 21,6%. W przypadku pozostałych grup wiekowych różnice pomiędzy powiatami są niewielkie. Taka struktura wieku mieszkańców powiatu jest niezbyt korzystna zwłaszcza dla powiatu grodzkiego, ponieważ duża grupa osób w najbliższym czasie opuści powiatowy rynek pracy i nie zostaną one zastąpione przez taką samą liczbę ludzi młodych wchodzących na rynek pracy. Zwiększy się tym samym wskaźnik obciążenia demograficznego. Trend ten może być jednak zniwelowany, ponieważ osoby młode wchodzące na rynek pracy (mieszkańcy powiatu ziemskiego) w dużej części szukać będą zatrudnienia w największym na danym obszarze ośrodku miejskim, a więc w mieście Krosno, co pozwoli na pewne wyrównanie istniejącej dysproporcji i związanego z nią zagrożenia.

¹⁰ *Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego, I kwartał 2008 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

¹¹ *Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego, I kwartał 2008 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
 31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

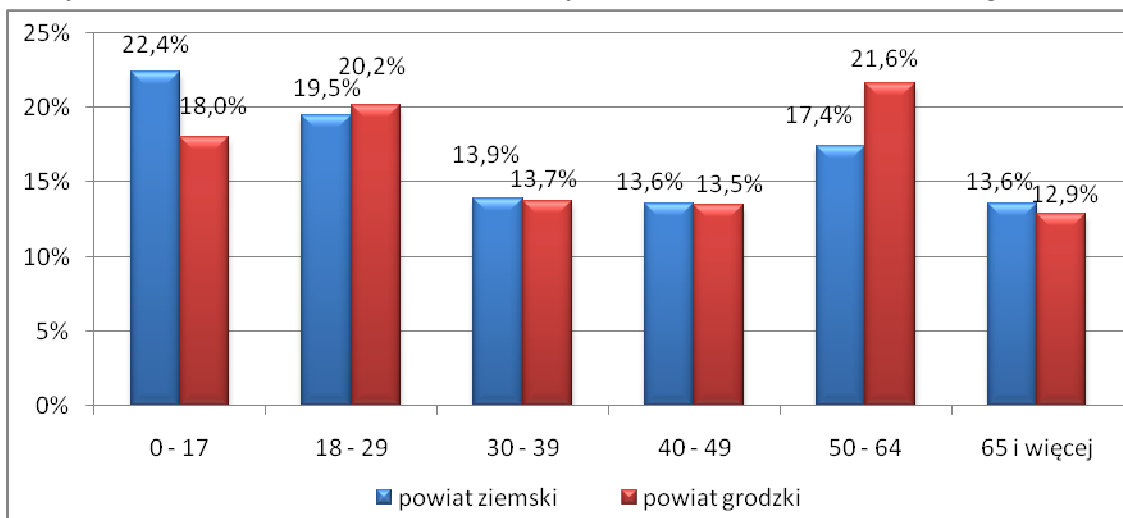
35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

 e-mail: ppp@cds.krakow.pl

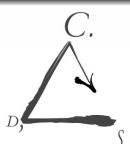
Wykres 1. Struktura wieku mieszkańców w powiecie krośnieńskim ziemskim i grodzkim.

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego, I kwartał 2008 r., US w Rzeszowie.

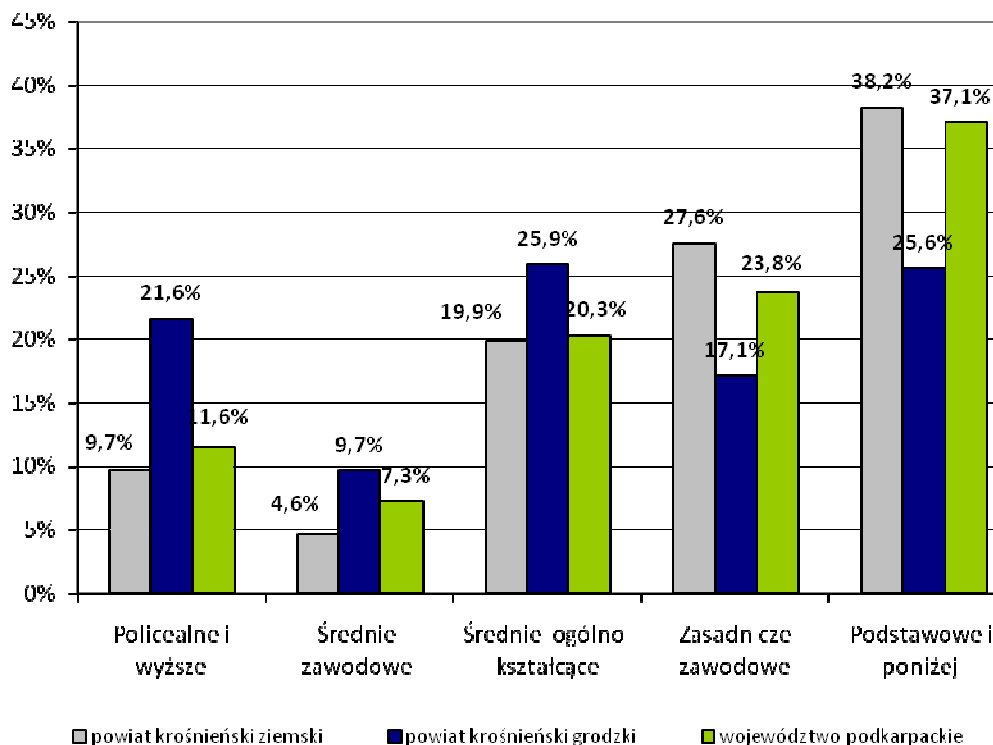
Duże różnice pomiędzy obydwojoma powiatami można zaobserwować przyglądając się strukturze wykształcenia ich mieszkańców. Stosunkowo lepsze wykształcenie, co może być uznane za naturalną różnicę między powiatami ziemskim a grodzkim, posiadają mieszkańcy miasta Krosna. Dominują wśród nich osoby z wykształceniem policealnym i wyższym oraz średnim ogólnokształcącym, które w sumie stanowią prawie połowę populacji miasta. Na terenie powiatu ziemskiego największa grupa mieszkańców legitymuje się natomiast wykształceniem podstawowym i niższym. Stanowią oni 38,2% ogółu.¹² Porównanie poziomu wykształcenia w powiecie ziemskim i grodzkim oraz w całym województwie prezentuje poniższy wykres.

¹² Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok.

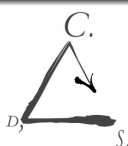
Wykres 2. Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu krośnieńskiego ziemskiego, grodzkiego oraz województwa podkarpackiego.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok.

Poziom wykształcenia mieszkańców obydwu powiatów nie ma odzwierciedlenia w strukturze bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Mogłoby się wydawać, że najliczniejsze grupy w strukturze wykształcenia mieszkańców będą również dominować w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. Okazuje się jednak, że w powiecie ziemskim najliczniejszą grupę bezrobotnych pod względem wykształcenia stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a w powiecie grodzkim – ze średnim zawodowym (odpowiednio 32,9% i 30,6%). Można więc zauważyć, że w przypadkach tych dwóch poziomów wykształcenia mamy z dużym prawdopodobieństwem do czynienia z niedopasowaniem kwalifikacji zawodowych do potrzeb lokalnych rynków pracy.

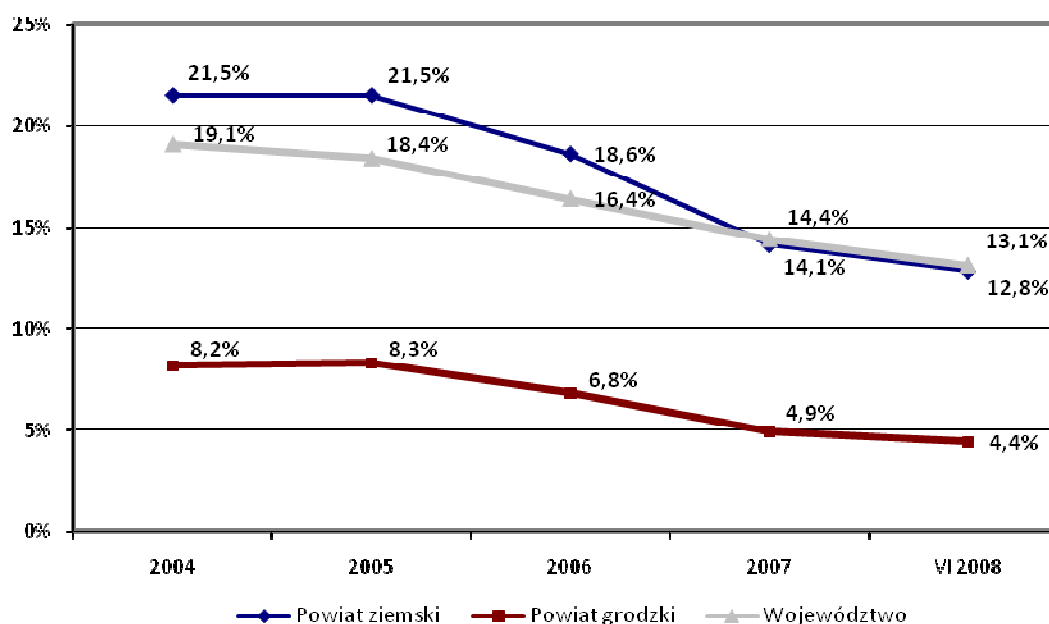
Analizując najistotniejsze wskaźniki powiatowych rynków pracy (tj. poziom stopy bezrobocia) można dojść do wniosku, że sytuacja w Krośnie i w powiecie krośnieńskim na tle reszty województwa przedstawia się stosunkowo dobrze. Stopa bezrobocia w powiecie grodzkim w czerwcu 2008 roku wynosiła jedynie 4,3% i była niższa od stopy bezrobocia odnotowanej na tym terenie w grudniu 2007 roku o 0.6 punktu procentowego. Był to jednocześnie najniższy wskaźnik stopy bezrobocia w całym województwie, zarówno wśród powiatów grodzkich jak i ziemskich oraz wskaźnik niższy niż stopa bezrobocia notowana w kraju. W przypadku powiatu krośnieńskiego stopa bezrobocia w czerwcu 2008 roku ukształtowała się na poziomie 12,4%, co dawało powiatowi szóstą lokatę od końca spośród wszystkich powiatów

ziemskich na Podkarpaciu. Również w tym przypadku zanotowano spadek stopy bezrobocia w porównaniu ze stanem z grudnia 2007 roku o 1,7 punktu procentowego. Dodatkowo w 2007 roku stopa bezrobocia w powiecie krośnieńskim ziemskim spadła poniżej średniej stopy bezrobocia w województwie. Różnica pomiędzy wysokością tych wskaźników wynosi 0,3% i utrzymuje się na stałym poziomie.¹³

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie krośnieńskim grodzkim, ziemskim i w województwie podkarpackim w latach 2004 - 2008.

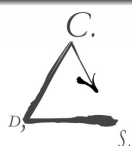

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy w II półroczu 2008 roku uległa jednak pogorszeniu. Było to związane ze zwolnieniami grupowymi przeprowadzonymi w największych krośnieńskich zakładach. Pracę straciło w sumie około 1800 osób w tym 1400 w Krośnieńskich Hutach Szkła, 300 osób z fabryki amortyzatorów Delphi oraz 150 z 350 pracowników firmy Krosglass. W przypadku tej ostatniej firmy zwolnienia miały być rozłożone w czasie, ale ogólna tendencja (związana bezpośrednio z obserwowanym globalnie kryzysem gospodarczym) niewątpliwie wpłynie na podwyższenie stopy bezrobocia. Co ciekawe, w ciągu pierwszych miesięcy przeprowadzanej redukcji zatrudnienia, w Powiatowym Urzędzie Pracy nie zanotowano znacznego wzrostu liczby osób wpisujących się do rejestru bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę strukturę osób bezrobotnych zarejestrowanych w krośnieńskim Powiatowym Urzędzie Pracy, w przypadku obydwu powiatów można stwierdzić, że w najgorszej sytuacji znajdują się kobiety. Ich odsetek wśród ogółu zarejestrowanych

¹³ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

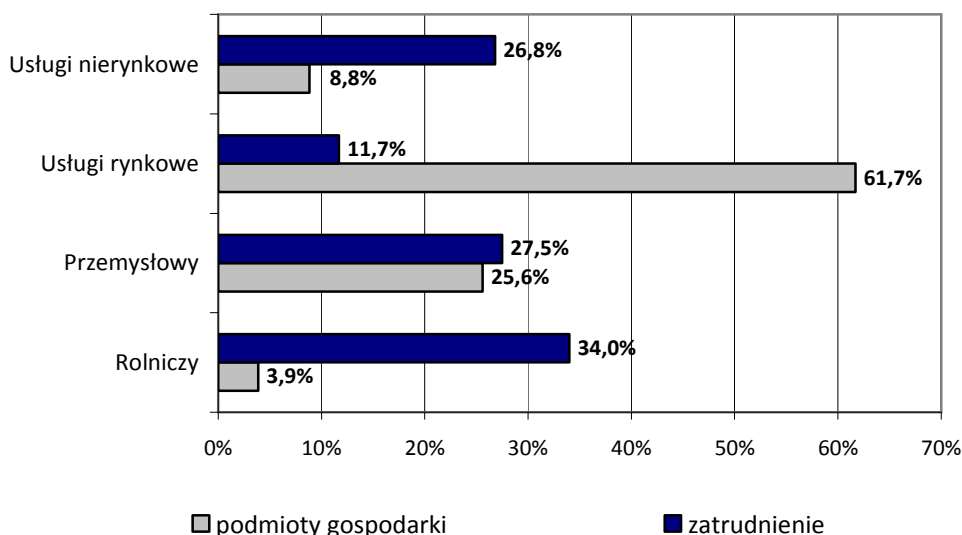

bezrobotnych jest najwyższy w skali województwa i wynosi 69,0% w powiecie ziemskim oraz 67,9% w powiecie grodzkim. W równie niekorzystnej sytuacji są osoby zamieszkałe na wsi. W powiecie ziemskim w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią one aż 89,1% i jest to trzeci wynik w województwie podkarpackim za powiatem przemyskim ziemskim (100%) i brzozowskim (91,3%).

Rynki pracy powiatu ziemskiego i grodzkiego różnią się znacząco między sobą. Na terenie powiatu ziemskiego dominuje zatrudnienie w rolnictwie, gdzie pracuje 1/3 ogółu zatrudnionych przy zaledwie niespełna 4% zarejestrowanych w tym sektorze podmiotach gospodarki. Natomiast według rejestru REGON najwięcej podmiotów gospodarki zarejestrowanych jest w sektorze usług rynkowych, jednak tam zatrudnionych jest jedynie 11,7% pracujących. Większe zatrudnienie odnotowane jest natomiast w przemyśle oraz w sektorze usług nierynkowych.

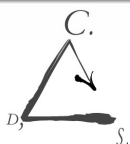
Wykres 4. Podmioty gospodarki i zatrudnienie w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie krośnieńskim ziemskim.

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

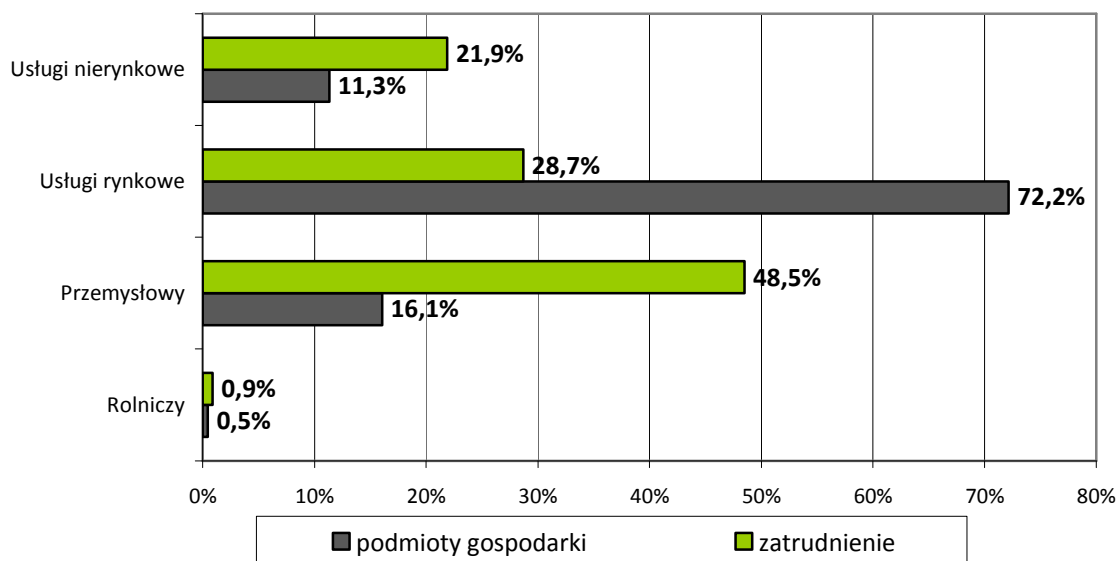
W przypadku powiatu grodzkiego sytuacja kształtuje się odmiennie. Największe zatrudnienie notowane jest w sektorze przemysłowym (48,5%), w którym zarejestrowanych jest jedynie 16,1% ogółu podmiotów. Podobnie jak w powiecie ziemskim, również w przypadku powiatu grodzkiego najwięcej zarejestrowanych w REGON podmiotów funkcjonuje w usługach rynkowych (72,2%), w powiecie tym mamy jednak do czynienia z bardziej równomiernym, niż miało to miejsce w powiecie ziemskim, rozkładem zatrudnienia w usługach rynkowych i nierynkowych (odpowiednio 28,7% oraz 21,9%).¹⁴

¹⁴ Dane pochodzą z Banku Danych Regionalnych GUS.

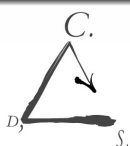

Wykres 5. Podmioty gospodarki i zatrudnienie sektorami w powiecie krośnieńskim grodzkim.

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

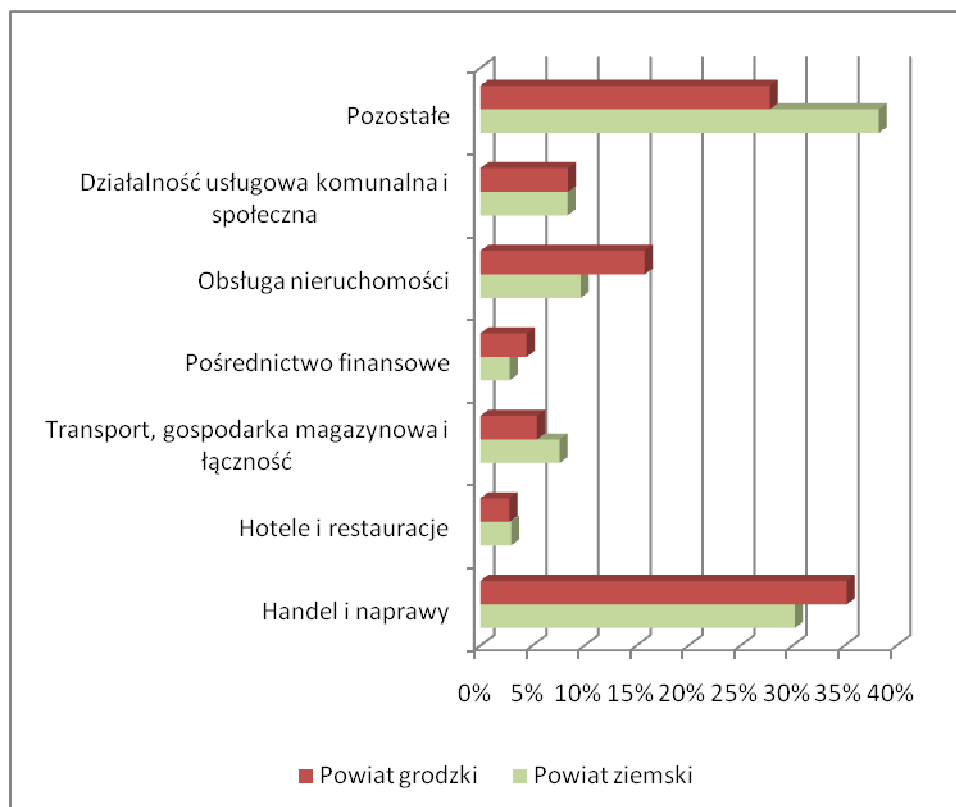
Przyglądając się nieco bliżej sektorowi usług rynkowych w powiecie ziemskim i grodzkim można zauważyć, że w przypadku jego struktury w podziale na sekcje PKD powiaty nie różnią się znacząco od siebie. W obydwu dominuje sekcja handel i naprawy (36% w powiecie grodzkim i 30% w powiecie ziemskim), kolejną jest obsługa nieruchomości (analogicznie 16% i 10%) oraz działalność usługowa komunalna i społeczna (w obydwu powiatach po 8%).

Wykres 6. Sektor usług rynkowych w powiecie krośnieńskim ziemskim i grodzkim według sekcji

PKD.

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

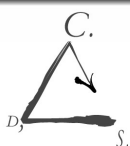
Zarówno w powiecie ziemskim jak i w powiecie grodzkim dominują podmioty prowadzone przez osoby fizyczne. W powiecie ziemskim stanowią one 81,5% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw, a w powiecie grodzkim – 73,1%.¹⁵

W obydwu powiatach zdecydowaną większość stanowią także podmioty zatrudniające do 9 pracowników. Zarówno w powiecie ziemskim jak i w powiecie grodzkim ich odsetek jest zbliżony i wynosi 96% w przypadku powiatu ziemskiego oraz 94% w przypadku powiatu grodzkiego. Warto jeszcze dodać, że liczba podmiotów zatrudniających powyżej 250 pracowników jest bardzo mała w obydwu powiatach. W Krośnie na 5134 zarejestrowane podmioty jedynie 14 zatrudniało powyżej 250 pracowników. W powiecie ziemskim było to tylko 5 podmiotów na 6526 zarejestrowanych.¹⁶ Można domniemywać, że niewielkie firmy dominują w sektorze usług rynkowych, a najwięksi pracodawcy to podmioty sektora przemysłowego i usług nierynkowych. Wyjaśnia to więc dysproporcje w odsetku osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach.

Powiat ma bogatą przeszłość pod względem gospodarczym, a niektóre z historycznie uwarunkowanych branż nadal prężnie funkcjonują na tym terenie. W połowie XIX wieku w

¹⁵ *Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008 roku. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według liczby pracujących w 2006 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.

¹⁶ *Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według liczby pracujących w 2006 roku*.

miejsowości Bóbrka powstała pierwsza na świecie kopalnia ropy naftowej, która dała początek przemysłowi naftowemu w obecnym powiecie krośnieńskim. Swoistym uzupełnieniem wydobywania ropy naftowej było powstanie w 1899 roku Rafinerii Jedlicze, w której obecnie większościowe udziały posiada Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.

Krosno jest także największym krajowym ośrodkiem przemysłu szklarskiego. Działają tu wymienione już wcześniej Krośnieńskie Huty Szkła, które produkują i eksportują szkło gospodarcze, techniczne i włókno szklane. Oprócz tych znanych zakładów, na terenie powiatu krośnieńskiego funkcjonuje ponad 20 mniejszych hut szkła produkujących szkło o walorach artystycznych i użytkowych.¹⁷ Po II wojnie światowej powstały na tym terenie również m.in. zakłady obuwnicze, włókiennicze i przetwórstwa spożywczego. Są to głównie niewielkie firmy wykorzystujące naturalne bogactwa terenu, które z racji niezbyt dużego potencjału znane są tylko na lokalnym i regionalnym rynku zbytu. W „Branżowym Programie Rozwoju Gospodarczego Powiatu Krośnieńskiego na lata 2004 – 2013” uznano, że najlepszym działaniem mającym na celu rozszerzenie ich działalności na rynek ogólnopolski a nawet zagraniczny, będzie akcja promująca gospodarczo powiat przeprowadzona przez władze lokalne, w tym między innymi *„...organizacja regionalnych, cyklicznych imprez gospodarczych, na których możliwość zaprezentowania się mają lokalne podmioty gospodarcze, jednostki samorządu terytorialnego i społeczności mieszkańców. Takie wydarzenie gospodarcze stopniowo zyskuje znaczenie ponadregionalne, w czym znacznie mogą pomóc tzw. imprezy towarzyszące o charakterze kulturalnym, turystycznym i innym.”*¹⁸

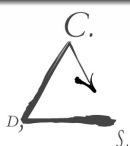
Powiat krośnieński jest również miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym. Co prawda w porównaniu z powiatami położonymi na terenie Bieszczad wypada nieco słabiej, ale i tak przyciąga stosunkowo dużą liczbę turystów. Jak stanowi „Strategia rozwoju powiatu krośnieńskiego”: *„O atrakcyjności turystycznej powiatu decydują oryginalne górskie krajobrazy, rozległe obszary leśne, bogactwo zwierzyny leśnej, rzadkie okazy fauny i flory, czyste wody i powietrze, oddziaływanie bioklimatu i zasoby wód leczniczych.”*¹⁹

Głównym atutem powiatu są znane miejscowości uzdrowiskowe takie jak Iwonicz Zdrój i Rymanów Zdrój, w których koncentruje się ruch turystyczny, a co za tym idzie również infrastruktura turystyczna powiatu krośnieńskiego.

¹⁷ *Strategia Rozwoju miasta Krosna na lata 2004 - 2013*, s. 11.

¹⁸ *Branżowy Program Rozwoju Gospodarczego Powiatu Krośnieńskiego na lata 2004 – 2013*.

¹⁹ *Strategia rozwoju powiatu krośnieńskiego*, s. 42.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
 31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

Tabela 2. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w wybranych powiatach województwa podkarpackiego.

Powiat	Obiekty turystyczne	Miejsca noclegowe	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
			ogółem	W tym zagraniczni turyści	ogółem	W tym turystom zagranicznym
Krośnieński	27	1 829	31 877	566	261 385	4 078
Bieszczadzki	34	1 980	39 302	1 633	116 754	6 221
Leski	62	4 971	127 996	6 662	566 360	54 598
Sanocki	16	1 005	30 432	2 122	51 656	5 148

Źródło: *Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007.*

Od 2004 roku w powiecie krośnieńskim mamy do czynienia ze wzrostem liczby oferowanych miejsc noclegowych oraz udzielonych noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania. W obydwu przypadkach powiat krośnieński wypada korzystniej niż powiat sanocki, ale zdecydowanie słabiej niż powiaty leski czy bieszczadzki, które przyciągają zdecydowanie najwięcej turystów w skali Podkarpacia.²⁰

Tabela 3. Miejsca noclegowe i udzielone noclegi w obiektach zbiorowego zakwaterowania w powiecie krośnieńskim w latach 2004 - 2007.

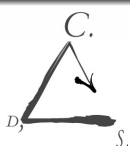
	2004	2005	2006	2007
Miejsca noclegowe	1 227	1 265	1 470	1 829
Udzielone noclegi	154 078	180 556	187 705	261 385

Źródło: *Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007.*

W „Branżowym Programie Rozwoju Gospodarczego Powiatu Krośnieńskiego na lata 2004 – 2013” cały obszar działań poświęcony został turystyce, rekreacji i dziedzictwu kulturowemu. Lokalne władze słusznie uznały, że w przyszłości turystyka może stać się jedną z najważniejszych gałęzi rozwoju powiatu. Szczególny nacisk położono więc na rozwój produktu turystycznego, rozwój atrakcji turystycznych oraz infrastruktury i usług turystycznych. Dodatkowo postanowiono również zainicjować współpracę wszystkich podmiotów turystycznych z terenu powiatu na rzecz wspólnego promowania ziemi krośnieńskiej.²¹

²⁰ *Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007.* Urząd Statystyczny w Rzeszowie, 2008.

²¹ *Branżowy Program Rozwoju Gospodarczego Powiatu Krośnieńskiego na lata 2004 – 2013.*

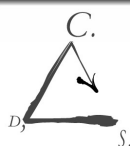

1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne

Nazwa powiatu	Krośnieński grodzki	Krośnieński ziemski
Nazwy gmin wchodzących w skład powiatu	– Krosno (gm. miejska)	– Chorkówka (gm. wiejska) – Dukla (gm. miejsko – wiejska) – Iwonicz Zdrój (gm. miejsko – wiejska) – Jedlicze (gm. miejsko – wiejska) – Korczyn (gm. wiejska) – Krościenko Wyżne (gm. wiejska) – Miejsce Piastowe (gm. wiejska) – Rymanów (gm. miejsko – wiejska) – Wojaszówka (gm. wiejska)
Powierzchnia powiatu	43 km ²	926 km ²
Liczba ludności	47 479	110 270
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn)	111	104
Gęstość zaludnienia	1 091 os./km ²	119 os./km ²
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,9	2,2
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym)	51,1	62,0
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	- 7,52	0,91
Wskaźnik aktywności obywatelskiej (liczba organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców)	0,27	0,05
Wskaźnik Potencjału Instytucji Rynku Pracy ²²	5,88 ²³	5,88
Wskaźnik aktywności gospodarczej (liczba zarejestrowanych w systemie REGON prywatnych podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców)	105,25	57,38
Stopa bezrobocia	4,3%	12,4%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	1 393	4 132
Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	67,9%	69,0%

²² Wskaźnik stworzony w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego”. Opis metodologii konstrukcji wskaźnika znajduje się w „Raporcie z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim” powstałym w ramach ww. projektu i dostępnym na stronach www.cds.krakow.pl oraz www.praca-podkarpackie.pl.

²³ Metodologia obliczania wskaźnika PIRP zakładała ujmowanie powiatów grodzkich wraz z okalającymi je powiatami ziemskimi. Dla powiatu grodzkiego i ziemskiego wskaźnik ten ma zatem identyczną wartość.

Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	87,4%	89,1%
Odsetek osób bezrobotnych do 34 roku życia	47,1%	50,3%
Odsetek osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	6,4%	5,0%
Średnie wynagrodzenie brutto	2136,54 zł	2119,06 zł
Pracujący mieszkańcy powiatu według sektorów zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> – sektor rolniczy: 0,9% – sektor przemysłowy: 48,5% – sektor usług rynkowych: 28,7% – sektor usług nierynkowych: 21,9% 	<ul style="list-style-type: none"> – sektor rolniczy: 34% – sektor przemysłowy: 27,5% – sektor usług rynkowych: 11,7% – sektor usług nierynkowych: 26,8%
Trzej najwięksi pracodawcy powiatu	<ul style="list-style-type: none"> – Krośnieńskie Huty Szkła "Krosno" S.A.; – "Nowy Styl" Sp. z o.o.; – Mikrotech S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> – Montonaft Sp. z o.o.; – "Bog-Mar" P.P.U.H. Nowotarski B. – Skolarczyk M. Sp. J.; – Rafineria Nafty Jedlicze S.A.

Źródła: „Powiaty 2007”, GUS; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał; Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP Rzeszów; „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl. Przytoczone dane prezentują stan na 31.12.2007r., z wyjątkiem liczby organizacji pożytku publicznego (stan na 24.02.2009r.), liczby podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2006r.), danych WUP Rzeszów dotyczących bezrobocia (stan na 30.06.2008r.)

1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów

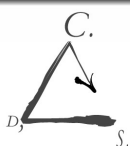
Zdaniem ekspertów sytuacja na lokalnym rynku pracy jeszcze w połowie 2008 r. **należała do najlepszych na Podkarpaciu** (w Krośnie notowano jedną z najniższych stóp bezrobocia w kraju), ale w efekcie globalnego kryzysu gospodarczego pod koniec roku 2008 sytuacja ta, w związku ze zwolnieniami grupowymi m.in. w Krośnieńskich Hutach Szkła, zdecydowanie się pogorszyła.²⁴

Cechą charakterystyczną powiatu krośnieńskiego grodzkiego jest, w opinii ekspertów, **wyjątkowo niska stopa bezrobocia**. To co natomiast wydaje się interesujące w powiecie krośnieńskim ziemskim to fakt, że w gminie Iwonicz Zdrój, wśród ogółu bezrobotnych dominują mężczyźni, co na rynku pracy jest ewenementem i wiąże się ze specyfiką gminy (Iwonicz Zdrój to gmina uzdrowiskowa, w której więcej miejsc pracy przeznaczonych jest dla kobiet).

Ekspertcy zapytani o silne i słabe strony powiatowego rynku pracy wśród tych pierwszych wymienili:

- nowe miejsca pracy powstające w handlu i usługach;

²⁴ Sytuacja w powiecie cały czas się zmienia. W grudniu miały miejsce zwolnienia głównie w Krośnieńskich Hutach Szkła, natomiast pod koniec stycznia okazało się, że sytuacja firmy może się poprawić, dzięki upadkowi hut z Czech i Słowacji. Krośnieńskie Huty Szkła mogą przejąć ich zamówienia, co spowoduje ponowne przyjęcia (stan na 5.02.2009).

- **wysoką i stabilną stopę zatrudnienia**, która wynosi około 68%;
- wysoki wskaźnik zarejestrowanych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców (**wysoką aktywność gospodarczą mieszkańców**), a także dobrze rozwinięty sektor małych i mikro przedsiębiorstw.

Lokalni eksperci zwrócili również uwagę na fakt, że dotychczasowe silne strony mogą w czasach kryzysu okazać się zagrożeniem. Chodzi mianowicie o duże zakłady produkcyjne, które zatrudniają wielu pracowników, ale w ostatnim czasie przeprowadzają bądź planują **zwolnienia grupowe**. Do tego typu czynników eksperci zaliczyli również dużą aktywność mieszkańców powiatu, która staje się zagrożeniem, gdy najbardziej aktywni i najlepiej wykształceni spośród nich wyjeżdżają do dużych miast.

Natomiast wśród słabych stron krośnieńskiego rynku pracy wskazano:

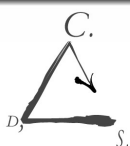
- występujące w powiecie **zjawisko tak zwanych „dwu-zawodowców”**, którzy są zatrudnieni na etat i jednocześnie prowadzą małe gospodarstwa rolne na własny użytek lub otwierają własną działalność gospodarczą, ale jej nie rejestrują. Są to np. nauczyciele, informatycy, mechanicy;
- **niski poziom wynagrodzeń**;
- **niskie kwalifikacje** zawodowe i wykształcenie osób bezrobotnych;
- słabą **dynamikę powstawania nowych miejsc pracy** wynikającą z ograniczeń kapitałowych, a także wysokich kosztów utrzymania pracownika;
- trudności z pozyskaniem **zewnętrznych źródeł finansowania** (pożyczka, kredyt) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Na tle powiatów ościennych powiat krośnieński wyróżnia się przede wszystkim niską stopą bezrobocia. Natomiast **powiaty ościenne** można podzielić na dwie grupy: te, w których sytuacja jest zbliżona do sytuacji w powiecie krośnieńskim z tym, że stopa bezrobocia jest wyższa (jasielski, sanocki) oraz te, w których sytuacja jest gorsza, powiaty nie rozwijają się, brakuje dużych przedsiębiorstw, a aktywność mieszkańców jest niewielka (powiaty strzyżowski i brzozowski).

W przypadku powiatu krośnieńskiego można mówić o dużej aktywności mieszkańców, którzy chętnie zakładają własną działalność gospodarczą. Najczęściej powstają małe firmy zatrudniające do 9 pracowników, a zajmują się one głównie obsługą imprez okolicznościowych, projektowaniem stron internetowych. Powstają również niewielkie zakłady usługowe np. fryzjerskie i kosmetyczne.

W powiecie krośnieńskim **dominują następujące branże**:

- szklarska, która wynika z lokalnych tradycji gospodarczych i ulegała prężnemu rozwojowi, ale obecnie stanowi zagrożenie dla lokalnego rynku pracy ze względu na wysoką koncentrację zatrudnienia;
- meblarska;
- turystyczna;

- maszynowa;
- motoryzacyjna;
- przetwórstwo rolno-spożywcze.

Specyfiką powiatu jest również spory udział przemysłu naftowego.

Zdaniem ekspertów, w powiecie krośnieńskim można zaobserwować zjawisko zwiększania zatrudnienia w sektorze usług przy jednoczesnym zmniejszaniu zatrudnienia w sektorze przemysłowym. Zauważalna jest także nadwyżka osób zatrudnionych w rolnictwie. W przemyśle pod względem zatrudnienia **dominują duże przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym**, takie jak Huta Szkła czy Budryk.

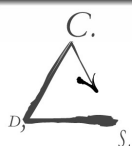
Wśród zawodów deficytowych, poszukiwanych na lokalnym rynku pracy eksperci wskazali:

- wysoko wykwalifikowaną kadrę inżynierów i konstruktorów;
- przedstawicieli handlowych, doradców klienta, sprzedawców;
- specjalistów w dziedzinie pozyskiwania środków pomocowych z UE;
- fryzjerów i kosmetyczki;
- budowlańców;
- operatorów obrabiarek sterowanych numerycznie;
- informatyków;
- spawaczy;
- kierowców autobusów i samochodów ciężarowych.

Trudności ze znalezieniem pracy w powiecie mają natomiast absolwenci kierunku zarządzanie i marketing, ekonomiści, pedagogzy szkolni, nauczyciele języka polskiego oraz wychowawcy przedszkolni. Ponadto, w opinii ekspertów, na powiatowym rynku pracy brakuje pracowników z wysoko rozwiniętymi umiejętnościami interpersonalnymi, komunikatywnych, łatwo nawiązujących kontakty.

Powszechne zjawisko w powiecie krośnieńskim stanowią **migracje**. Wśród osób wyjeżdżających do pracy za granicę, duża część to osoby zatrudnione, które podejmując pracę za granicą korzystają równocześnie z bezpłatnych urlopów u polskiego pracodawcy. Jak twierdzą eksperci: „*pracodawcy skarżą się, że pracownicy porzucają pracę i wyjeżdżają za granicę. Dotyczy to głównie branży budowlanej i transportowej*”. Jednocześnie coraz więcej osób wraca do kraju z emigracji. Zdaniem naszych rozmówców, choć migracje niewątpliwie odciążają rynek pracy, to jednak prowadzą równocześnie do jego drenażu, co w powiecie krośnieńskim szczególnie widoczne jest w branży budowlanej.

Na terenie powiatu zaobserwować można współpracę pomiędzy instytucjami rynku pracy a Powiatowym Urzędem Pracy, który to najczęściej występuje z tego typu inicjatywami. „*Powiatowy Urząd Pracy współpracuje z Cechem Rzemiosł Różnych, ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami szkoleniowymi, z którymi realizuje wiele programów i projektów. Ponadto urząd współpracuje ze szkołami, które zmieniając profil kształcenia zasięgają porad urzędu pracy*”. Eksperci ubolewali jednak nad tym, że pomimo

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

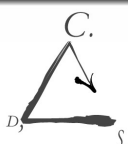
35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

starań, w powiecie nie udało się zawiązać **partnerstwa na rzecz rynku pracy**. Ich zdaniem pracodawcy z terenu powiatu krośnieńskiego nie są chętni do uczestnictwa w tego typu przedsięwzięciach. Co więcej, na terenie powiatu działa niewystarczająca liczba instytucji rynku pracy, zwłaszcza instytucji pośrednictwa pracy. Proponowana przez istniejące instytucje **oferta jest**, w opinii ekspertów, **niepełna**, a powodów tej sytuacji należy upatrywać w braku instrumentów finansowych. Problem stanowi również fakt, że szereg środków trafia do grupy w ogóle nie zainteresowanej wsparciem bądź też grupa ta jest mniejsza niż wcześniej zakładano.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

II. DIAGNOZA SYTUACJI INSTYTUCJI RYNKU PRACY DZIAŁAJĄCYCH W POWIECIE

2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach

Powiat krośnieński charakteryzuje się szeroką siecią instytucji rynku pracy, jak również organizacji wspierających ten rynek.

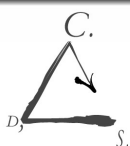
Poza Powiatowym Urzędem Pracy istnieje tu aż osiem agencji zatrudnienia zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia. Niemniej jednak, po weryfikacji posiadanych przez nas informacji okazało się, że dwie spośród nich już w nim nie widnieją. Zakres działalności krośnieńskich agencji zatrudnienia jest bardzo szeroki i obejmuje pośrednictwo pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracy tymczasowej, doradztwo personalne, a także poradnictwo zawodowe, niemniej jednak żadna z działających agencji nie zajmuje się pośrednictwem pracy za granicą. Wśród działających agencji zatrudnienia znalazły się: Agencja Pracy "KONTRAKT" Zbigniew Mączko, Agencja Rozwoju Regionalnego "KARPATY" S.A., Zarząd Regionu Podkarpacie Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność", Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, Agencja Pośrednictwa Pracy Mariusz Sołtysik, Marbet Spółka Cywilna.

Swoją działalność na terenie powiatu prowadzi również Ochotniczy Hufiec Pracy z siedzibą w Krośnie, oceniany przez ekspertów jako bardzo aktywny.

W rejestrze instytucji szkoleniowych z powiatu krośnieńskiego widnieją dwadzieścia dwie instytucje i jest to zdecydowanie najliczniejsza grupa instytucji na terenie powiatu. Wśród najaktywniejszych instytucji szkoleniowych eksperci wskazali zgodnie: Podkarpacką Izbę Gospodarczą, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 oraz Centrum Kształcenia Praktycznego zlokalizowane przy tej placówce, Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie.

Ponadto, na podstawie diagnozy w oparciu o źródła internetowe i opinii ekspertów zidentyfikowano 9 dodatkowych instytucji, wykraczających poza ustawowo zdefiniowane typy instytucji rynku pracy, a podejmujące działania na tym polu. Za najważniejszą tego typu organizację obaj eksperci uznali: Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej "Szansa" oraz Stowarzyszenie Rozwoju Miasta Krosna "Twoje Krosno", które zdaniem ekspertów podejmuje szeroki zakres działań, nie tylko powiązanych bezpośrednio z rynkiem pracy.

Na terenie powiatu krośnieńskiego funkcjonuje ponadto 12 instytucji pomocy społecznej, które mimo iż nie są bezpośrednio instytucjami rynku pracy to poprzez swoją działalność wpływają na sytuację powiatowego rynku pracy. Należą do nich: 8 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej (Chorkówka, Iwonicz-Zdrój, Jedlicze, Korczyzna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Rymanów, Wojaszówka), Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu

Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie²⁵

Poniższy, krótki opis działalności Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) koncentruje się na tych działaniach Urzędu, które nie wynikają wprost z wymogów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa ta obowiązuje wszystkie urzędy pracy nakładając na nie analogiczne, nie różnicujące ich zadania, w związku z czym, w niniejszym raporcie skupiono się wyłącznie na przedsięwzięciach wykraczających poza obowiązki nałożone przez ustawodawcę, takich jak realizacja projektów unijnych oraz innego typu inicjatywy własne Urzędu.

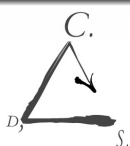
Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie realizuje w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VI Poddziałanie 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* projekt pn. „Więcej szans na Ziemi Krośnieńskiej”. Czas trwania projektu obejmuje okres 6 lat (od stycznia 2008 do grudnia 2013), przy czym co roku krośnieński Urząd Pracy będzie wnioskował o przyznanie środków na realizację zadań w kolejnym roku budżetowym. W 2009 roku wartość projektu wyniesie 7 049 200 złotych, a wykorzystanie tych środków pozwoli na realizację zadań i usług takich jak:

- staże dla 605 osób,
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – skorzystają z niego 42 osoby,
- szkolenia dla 200 bezrobotnych,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, z których skorzystać ma łącznie 207 osób.

Ponadto, PUP w Krośnie udało się także pozyskać 384 176,40 zł na wdrożenie projektu o nazwie „Profesjonalny Urząd Pracy”. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.2. zakładał poszerzenie kadry Urzędu o czterech pośredników pracy i czterech doradców zawodowych.

Zmiana sytuacji gospodarczej wymusiła na krośnieńskiej jednostce podjęcie działań będących odpowiedzią na falę zwolnień grupowych, w szczególności w dużych zakładach produkcyjnych miasta i powiatu. Kryzys gospodarczy doprowadził do znaczącego wzrostu bezrobocia zarówno w Krośnie (do 6,3%) jak i w powiecie krośnieńskim ziemskim (do 16,9%), podczas gdy jeszcze w czerwcu 2008 roku bezrobocie w powiecie krośnieńskim grodzkim było jednym z najniższych w Polsce i wynosiło 4,3%. W celu łagodzenia skutków tych niekorzystnych przekształceń lokalnego rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie pozyskał 2,5 mln zł pochodzące z rezerwy Funduszu Pracy z przeznaczeniem na programy i działania na rzecz osób zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników. Środki

²⁵ W oparciu o informacje zebrane na podstawie strony internetowej Urzędu, udostępnionych przez Urząd materiałów oraz danych dotyczących umów o dofinansowanie projektów, zawartych w 2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałania 6.1.1; 6.1.2; 6.1.3.

te mają umożliwić przeszkolenie 116 osób oraz na skierowanie kolejnych 130 osób na refundowane miejsca pracy.

Warto również wspomnieć, iż Urząd współpracuje z wieloma instytucjami i placówkami m.in.:

- Zespołem Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie (w ramach „Kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego” odbyła się prelekcja pracownika urzędu);
- Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;
- OHP (wspólna akcja promująca Targi – „Twoja kariera w Twoich rękach”);
- Biurem Kariery AVON (objazdowe targi pracy – „Polska potrafi” – stoisko PUP z materiałami);
- Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Krośnie (Mini Targi Pracy w ramach projektu „Konkurs na gospodarke – program rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie – stoisko z materiałami i prelekcja pracownika urzędu);
- Wyższą Szkołą Inżynieryjno – Ekonomiczną w Ropczycach („Targi Pracy” – stoisko z materiałami i prelekcja pracownika urzędu).

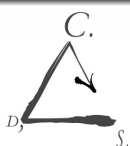
Dodatkowo, PUP w Krośnie bierze udział w Targach Edukacyjnych oraz w Podkarpackim Monitoringu Pracy i Edukacji.

Specyfika projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wymaga także zwrócenia uwagi na to jak Urząd Pracy radzi sobie w kwestiach informatycznych. W przypadku Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie od kwietnia 2009 roku działa odświeżona strona internetowa, która zawiera pakiet standardowych informacji, jakie widnieją na witrynach internetowych większości podkarpackich PUP. To co natomiast pozytywnie wyróżnia stronę krośnieńskiej instytucji to publikacja elektronicznej wersji biuletynu „Bądź na bieżąco” opisującego aktualną działalność Urzędu oraz zawierającego cenne źródło wiedzy dla bezrobotnych i przedsiębiorców z terenu powiatu.

Agencja Pracy „Kontrakt” Zbigniew Mączko

Agencja Pracy „Kontrakt” Zbigniew Mączko koncentruje się na 3 zasadniczych typach działań. Po pierwsze oferuje leasing pracowników tymczasowych (optymalizując zasoby ludzkie poprzez elastyczne dopasowanie wielkości zatrudnienia do aktualnych potrzeb firmy), zajmuje się także selekcją i rekrutacją pracowników oraz ich szkoleniem. Na krośnieńskim rynku działa od 2001 roku. Główną grupą docelową Agencji są pracodawcy poszukujący pracowników, a dodatkowym odbiorcą ludzie poszukujący pracy.

Firma akcentuje swoją obecność na rynku pracy w prawie wszystkich branżach z wyłączeniem administracji państwowej i samorządowej. W trakcie swej działalności przez krótki okres była zarejestrowana jako instytucja szkoleniowa, jednak zrezygnowano z tej

formy aktywności, uzasadniając tą decyzję brakiem zapotrzebowania na szkolenia oraz pojawieniem się firm *stricte* szkoleniowych bazujących na programach i środkach unijnych.

Agencja Rozwoju Regionalnego „Karpaty” S.A.

Agencja Rozwoju Regionalnego „Karpaty” S.A. powołana została w czerwcu 1995 roku z inicjatywy lokalnych władz administracji państwowej, samorządowej oraz miejscowych firm. W ramach działalności statutowej spółka świadczy szereg usług ukierunkowanych na rozwój Podkarpacia oraz podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jego terenie m.in. poprzez:

- rozwijanie wszelkich form aktywizacji gospodarczej regionu;
- wspieranie rozwoju nowych podmiotów gospodarczych;
- organizowanie i podejmowanie przedsięwzięć związanych z rozbudową infrastruktury gospodarczej regionu;
- efektywne wykorzystywanie dostępnych funduszy strukturalnych;
- promowanie menedżerskiego modelu zarządzania;
- prowadzenia działalności szkoleniowej i konsultingowej;
- udzielanie pomocy prawno - organizacyjnej i technicznej podmiotom gospodarczym;
- promowanie działalności eksportowej przedsiębiorstw;
- promocja regionalnego rynku turystycznego.

Działalność Agencji nastawiona jest na pomoc jednostkom samorządu terytorialnego, lokalnym firmom, a także osobom chętnym, by się przekwalifikować lub rozpocząć własną działalność gospodarczą. Obecnie firma koncentruje się na prowadzeniu szkoleń, głównie z zakresu pisania wniosków aplikacyjnych do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, szkoleń BHP i pilotów wycieczek. W swojej ofercie posiada również usługi związane z projektowaniem stron internetowych.

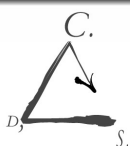
W 2008 roku Agencja zrealizowała następujące projekty: w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - „Lepszy start dla osób odchodzących z rolnictwa”, „Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich” oraz „Edukacja zawodowa szansą dla odchodzących z rolnictwa”.

W formie bezpłatnego szkolenia odbył się także cykl spotkań w zakresie tworzenia i świadczenia usług agroturystycznych „Agroturystyka szansą rozwoju usług turystycznych w gminie Rymanów”.

Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Krośnie

Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Krośnie to instytucja szkoleniowa organizująca kursy i szkolenia z zakresu:

- programowanie i obsługa obrabiarek sterowanych numerycznie CNC;
- operator konwencjonalnych obrabiarek skrawających;

- komputerowe wspomaganie projektowania i wytwarzania CAD/CAM;
- kurs komputerowy podstawowy;
- kurs komputerowy ECDL;
- kurs spawacza elektrycznego i gazowego;
- szkolenie w zakresie instalacji i urządzeń elektrycznych;
- kurs na kierowców wózka widłowego;
- kurs kursy prawa jazdy kategorii C, D, E/C, E/B prawa jazdy kategorii C, D, E/C, E/B.

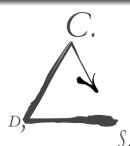
Działania Gospodarstwa skierowane są do szerokiej grupy odbiorców: bezrobotnych, osób pracujących, osób zagrożonych utratą pracy, absolwentów szkół, osób przekwalifikujących się. Oferta instytucji na bieżąco dostosowywana jest zmian technologicznych, modernizowane są pracownie i ulepszone materiały szkoleniowe. Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 jest jedyną jednostką w tej części regionu, mającą uprawnienia do przeprowadzania szkoleń z zakresu obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie. Za swój sukces poczytuje sobie więc fakt, iż ponad połowa z 240 przeszkolonych znalazła zatrudnienie dzięki nowo nabytym kwalifikacjom.

Ochotniczy Hufiec Pracy w Krośnie / Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży

Ochotniczy Hufiec Pracy w Krośnie w sposób szczególny zajmuje się pomocą w zatrudnieniu oraz przeciwdziałaniu bezrobociu wśród młodzieży do 25 roku, w głównej mierze pochodzącej ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i rodzin patologicznych. W ofercie znajdują się: doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, kursy, szkolenia zawodowe, zajęcia aktywizacyjne, kluby pracy, ośrodki szkolenia zawodowego (kursy odpłatne albo finansowane z UE) oraz refundacja kosztów szkolenia pracowników. Zadania te finansowane są z budżetu państwa oraz ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

W ramach swojej działalności OHP Krosno przeprowadza także kursy obsługi kas fiskalnych, dla wychowawców kolonii i obozów, kierowników wycieczek szkolnych oraz kurs fakturzysty – magazynier.

Od października 2004 roku w ramach OHP działa Mobilne Centrum Informacji Zawodowej zajmujące się prowadzeniem zajęć grupowych, indywidualnymi poradami oraz udzielaniem informacji zawodowych. Doradcy zawodowi w nim zatrudnieni prowadzą działania aktywizacyjne wśród młodzieży odwiedzając szkoły, kluby itp. Dzięki możliwości bezpośredniego dotarcia do ludzi młodych oferta ta jest konkurencyjna w porównaniu choćby z ofertą w Powiatowego Urzędu Pracy tym zakresie. Powstanie tego centrum poszerzyło zakres działań OHP, a było to możliwe dzięki napływowi środków unijnych. Od 2007 roku w wyniku zmian przepisów prawnych, w kompetencjach OHP znalazło się zawieranie umów bilateralnych z partnerami zagranicznymi umożliwiające zatrudnienie lub staż poza Polską.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

W krośnieńskiej strukturze OHP istnieją również: Młodzieżowe Biuro Pracy (obejmujące swym zasięgiem teren dawnego województwa krośnieńskiego), Klub Pracy, a także Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży. Swoje usługi kieruje do różnych podmiotów w zależności od aktualnego zapotrzebowania.

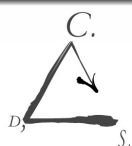
W 2008 roku OHP Krosno był w trakcie realizacji lub zakończył poniższe projekty finansowane ze środków EFS:

- „Szkolenie – Praktyka – Zatrudnienie – Rozwój” – ogólnym jego celem jest aktywizacja zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez zdobycie zawodu i usamodzielnienie się (projekt realizowany od września 2008),
- „Szkolenie kadr ochotniczych hufców pracy” (VII. 2008 r. – XII.2008),
- „Indywidualny Projekt Kariery - Portfolio dla Młodzieży” - Głównym celem projektu, trwającego od 1 stycznia 2007 jest wypracowanie kompleksowej procedury świadczenia usług w zakresie efektywnego planowania własnej ścieżki kariery zawodowej w stosunku do młodych ludzi.

Podkarpacka Izba Gospodarcza

Podkarpacka Izba Gospodarcza istniejąca od 1994 roku jest organizacją samorządu gospodarczego zrzeszającą ponad 100 podmiotów gospodarczych z całego województwa podkarpackiego. W zależności od grupy docelowej posiada zróżnicowaną ofertę usług. Pakiet dla firm członkowskich zawiera: prowadzenie działalności promocyjnej (między innymi na stronie internetowej IIG, w sklepie internetowym, na stoisku Izby podczas Krośnieńskich Targów „Kontakt”, Targów Turystycznych „Karpaty”), świadczenie usług komputerowych i internetowych (tworzenie wizytówek firm, witryn internetowych, profesjonalnych prezentacji multimedialnych), pomoc w nawiązywaniu kontaktów z partnerami w kraju i za granicą, reprezentowanie interesów wobec administracji samorządowej i państwowej, organizowanie profesjonalnych szkoleń i doradztwa z następujących dziedzin: prawo, finanse i księgowość, e-biznes, marketing, metody promocji i sprzedaży, programów pomocowych dla MŚP, usługi z zakresu finansów i księgowości, udzielanie porad prawnych, organizowanie seminariów i konferencji, promocję w wydawnictwach Podkarpackiej Izby Gospodarczej (np. biuletyn Wiadomości Gospodarcze), usługi poligraficzno-reklamowe (przygotowywanie i skład materiałów do druku).

Oferta dla przedsiębiorcy obejmuje: poszukiwanie partnera lub kooperanta za granicą, udział w zagranicznych wyjazdach studyjnych, misjach gospodarczych, forach gospodarczych, usługi informacji gospodarczej i wymiany ofert, organizacja targów i wystaw, organizacja udziału w imprezach targowo – wystawienniczych, organizowanie spotkań, seminariów, udział w szkoleniach – możliwość organizacji szkoleń w pożądanym zakresie, szkolenia i doradztwo z zakresu prowadzenia firmy, usługi w zakresie szkoleń pracowników, ich rekrutacji, wdrażania systemów motywacyjnych, pomoc w

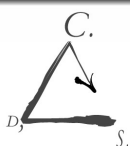
przygotowaniu biznes planu oraz w zakresie opracowywania wniosków kredytowych, promocja na stronach internetowych Podkarpackiej Izby Gospodarczej oraz instytucji współpracujących (także w ramach programów międzynarodowych), promocja w wydawnictwach Podkarpackiej Izby Gospodarczej, usługi reklamowo – poligraficzne, usługi informatyczne.

W sferze potencjalnych odbiorców PIG znajdują się również samorządy, dla których oferta Izby obejmuje planowanie strategiczne i operacyjne. Ponadto działania PIG to również obsługa inwestorów – przygotowywanie ofert inwestycyjnych, szkolenia i konsultacje w zakresie stymulowania rozwoju przedsiębiorczości, doradztwo w zakresie przygotowywania aplikacji i wdrażania programów pomocowych, nawiązywanie kontaktów międzynarodowych (samorządy partnerskie, transgraniczne programy pomocowe), doradztwo finansowe, szkolenie osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, organizacja targów i wystaw, organizowanie udziału w imprezach targowo – wystawienniczych, organizowanie spotkań, seminariów i in.

Podkarpacka Izba Gospodarcza ma w swej ofercie ponadto specjalny pakiet usług skierowanych do młodzieży w postaci szkoleń i doradztwa z zakresu prowadzenia firmy, przygotowywania cykli zajęć na temat podejmowania działalności gospodarczej, konsultacji i doradztwa dla nauczycieli realizujących program nauczania z zakresu przedsiębiorczości i zagadnień gospodarczych, doradztwa i poradnictwa zawodowe, atrakcyjnych konkursów dotyczących przedsiębiorczości.

W 2008 roku przez PIG realizowane były 3 projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- „Wzrost świadomości zawodowej mieszkańców uzdrowiska Iwonicz Zdrój w aspekcie tworzenia oferty turystycznej” - działania projektu przewidywały formy wsparcia przyczyniające się do poprawy sytuacji edukacyjnej gminy, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich i zgodnie z nią będą wykazywać wysoką skuteczność, tj. wsparcie na rzecz tworzenia i podejmowania aktywności przez lokalne inicjatywy i pakiety na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców gminy w obszarze edukacji.
- „Wolontariat pracowniczy w społecznie odpowiedzialnej firmie” - celem była integracja i aktywizacja społeczna biznesu poprzez upowszechnianie wiedzy na temat wolontariatu pracowniczego w oparciu o koncepcję społecznej odpowiedzialności biznesu.
- „Lokalny punkt konsultacyjny w Krośnie” – projekt jest realizowany od kwietnia 2006 do chwili obecnej, jego celem jest świadczenie bezpłatnych usług informacyjnych mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom.

Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej SZANSA

Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej SZANSA istniejące od 1995 roku w swojej działalności nastawione jest przede wszystkim na osoby bezrobotne, którym oferuje pośrednictwo pracy, pomoc w dostępie do informacji o rynku pracy, doradztwo zawodowe, poradnictwo formalno-prawne, szkolenia zawodowe. Ponadto angażuje się w integrację i aktywizację społeczną poprzez promocje zatrudnienia i aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

Od maja 2002 roku Stowarzyszenie inkubuje Biuro Porad Obywatelskich. Głównym jego celem jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu miejsc pracy, pomoc w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, udostępnianie informacji o szkołach i kierunkach kształcenia. Pierwotnie oferta była adresowana przede wszystkim do młodzieży, ale w wyniku przemian na rynku oraz aktywizacji szkół w zakresie tworzenia własnych projektów i pozyskiwania funduszy zewnętrznych ta forma aktywności została ograniczona. W chwili obecnej Stowarzyszenie realizuje nowy rodzaj usług związanych z szeroko pojętą pomocą prawną, doradztwo w zakresie prawa cywilnego.

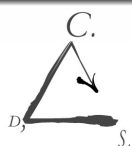
Mieszkańcy Krosna i okolicznych miejscowości mają możliwość skorzystania z bezpłatnego Internetu, bazy ofert pracy z terenu miasta i wielu ogólnopolskich serwisów pracy. Stowarzyszenie za swój największy sukces uważa specjalny program skierowany dla osób niewidomych i niedowidzących, w którego wyniku powstało nagranie podręcznika jak zdobywać wiedzę i umiejętności.

Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie

Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie (ZSKU) rozpoczął swoją działalność 1 września 1975 r. i jest jedną z większych placówek oświatowych w województwie podkarpackim, która realizuje różnorodne formy i metody edukacji ustawicznej.

Prowadzi działalność edukacyjną w systemie szkolnym i pozaszkolnym. Działalność w dziedzinie edukacji pozaszkolnej, to głównie realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych, społecznych oraz kursów i szkoleń zawodowych. Obecnie w ofercie ZSKU znajdują się kursy ekonomiczne, komputerowe, gastronomiczne i BHP.

Realizując swoje zadania ZSKU w Krośnie upowszechnia nowatorskie rozwiązania edukacyjne, takie jak kształcenie na odległość czy kształcenie modułowe; umożliwia doskonalenie zawodowe oraz przekwalifikowanie osób dorosłych. Oferta kursów jest dynamiczna i każdorazowo odpowiada na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, kształtuje się pod znacznym wpływem inicjatyw potencjalnych kursantów i tak np. został uruchomiony kurs barmański czy też bukiciarski. Tematyka spotkań jest uzależniona od zgłoszonego zapotrzebowania ze strony instytucji monitorujących rynek pracy lub pracodawców.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się profilu ZSKU jest lokalny rynek edukacyjny oraz stałe reagowanie na działalność konkurencji. Swoją działalność ZSKU koncentruje na aktywizacji osób bezrobotnych i podnoszeniu kwalifikacji już aktywnych na rynku pracy.

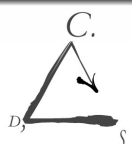
Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie podejmuje również inne działania i inicjatywy mające służyć społeczności lokalnej takie jak Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku, a także wspiera inicjatywy Unii Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” poprzez uczestnictwo w projektach Comenius oraz Grundtvig, a także uczestnicząc w realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach tego funduszu w 2008 roku realizowane były projekty:

- Projekt partnerstwa na rzecz aktywizacji zawodowej „Animator” – skierowany do osób bezrobotnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym na rynku pracy. Głównym celem było wypracowanie i przetestowanie efektywnych mechanizmów aktywizacji zawodowej przy współdziałaniu z pracodawcami, w ramach budowania i promowania otwartego rynku pracy.
- Kampania informacyjno - promocyjna w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego – (realizacja od XII.2008 r. do XII.2009 r.) Cele projektu to: promocja idei kształcenia ustawicznego, motywowanie pracodawców do podnoszenia kwalifikacji swoich pracowników, motywowanie osób dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji, informacja na temat możliwości jakie oferuje formalne kształcenie ustawiczne (kierunki kształcenia, zasady uczestnictwa w kształceniu ustawicznym).
- „Program wsparcia uczniów szkół zawodowych gminy Krosno”.
- Program Sokrates: Szkolny Projekt Comeniusa. Tytuł projektu: Religia w życiu codziennym europejskiej młodzieży.

Do nietypowych przedsięwzięć można zaliczyć innowacyjną i bezkonkurencyjną w skali regionu ofertę nauki na odległość. W tym celu w placówce został uruchomiony Regionalny Ośrodek Kształcenia na Odległość. Nowatorskie rozwiązanie bazujące na e-learningu przyczynia się do rozwoju kształcenia ustawicznego, ale również pomaga osobom niepełnosprawnym, do których oferta ta jest w sposób szczególny adresowana.

2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli

Analizując opinie przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na terenie powiatu krośnieńskiego można stwierdzić, że ogólna ich sytuacja jest dobra. W powiecie krośnieńskim zostało przeprowadzonych pięć indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami rynku pracy.

Każda z instytucji wdraża własne pomysły, działa efektywnie i ma liczne sukcesy potwierdzone rezultatami swoich działań. Instytucje, jak twierdzą ich przedstawiciele, są dobrze rozpoznawalne na lokalnym rynku, brakuje jednak współpracy partnerskiej pomiędzy instytucjami, które pozyskują środki unijne, a instytucjami szkolącymi: *„Byłbym daleki od stwierdzeń o podejmowaniu w powiecie działań partnerskich na szeroką skalę. Szukamy wsparcia w różnych instytucjach żeby swoją placówkę mocniej promować i czasem uzyskać jakąś pomoc z ich strony, jeśli oczywiście takowa jest możliwa. Uwzględniamy konkurencję, natomiast o relacjach partnerskich trudno byłoby tutaj mówić i nie widać tego partnerstwa. Nie spotkaliśmy się z sytuacją, w której ktoś by nas poprosił o uczestnictwo w jakimś projekcie jako partnerów”* - mówił jeden z przedstawicieli lokalnych instytucji.

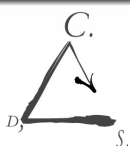
Duży problem na powiatowym rynku pracy stanowią osoby wykształcone w kierunkach, które określane są mianem zawodów nadwyżkowych (schyłkowych). Niezależnie od kierunku wykształcenia trudno jest też zdobyć **doświadczenie zawodowe**, gdyż staż nie zawsze przygotowuje pracowników *stricte* pod kątem ich wykształcenia. *„Zawsze twierdzę, że ciągle na lokalnym rynku brakuje ludzi, którzy mają przygotowanie zawodowe do pracy. Trudno takie przygotowanie zdobyć, jeżeli uczy się w szkole średniej czy wyższej (...) Staż niestety nie odpowiada na to zapotrzebowanie, ponieważ osoby wykształcone w danym kierunku rzadko trafiają na staż, który odpowiada ich wykształceniu. 80% absolwentów pedagogiki pracuje w sklepach, bo nie ma dla nich pracy w ich zawodzie. Trzeba ich przeszkolić w innych zawodach, zbadać ich predyspozycje, przygotować ich, żeby w innym zawodzie zaczęli swoją karierę. Staż organizowany przez PUP niestety nie spełnia takich warunków”*.

Winę za tego typu sytuację ponosi, zdaniem rozmówców, **niewłaściwy system szkolnictwa**, które nastawione jest głównie na przekazywanie wiedzy teoretycznej, która okazuje się niewystarczająca, ponieważ dopiero praca zawodowa weryfikuje co z niej jest przydatne a co nie i należy to uzupełnić dodatkowymi kursami, szkoleniami czy studiami podyplomowymi.

Większość objętych wywiadami instytucji rynku pracy działających w powiecie krośnieńskim nie ma jednej długoterminowej strategii rozwoju, a większość z nich działa w oparciu o plany roczne, które dają możliwość uwzględnienia zmieniającej się dynamicznie sytuacji na rynku pracy. Wyjątek w tym zakresie stanowią placówki, które wymóg posiadania tego typu strategii narzucony mają odgórnie.

Wśród **czynników zewnętrznych hamujących** rozwój krośnieńskich instytucji rynku pracy rozmówcy wskazywali najczęściej na:

- zmniejszone zapotrzebowanie na kursy i szkolenia (mniejsza liczba zleceń) warunkowane kryzysem gospodarczym;
- bariery administracyjne utrudniające pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej, skomplikowane procedury realizacji projektów powodujące niskie wykorzystanie środków unijnych;
- słabą kondycję przedsiębiorstw, która bezpośrednio wpływa na zmniejszenie się liczby dostępnych miejsc pracy (redukcje zatrudnienia i brak nowych ofert);

- sytuację gospodarek światowych, które wpływają na lokalny rynek oddziałując na opłacalność eksportu towarów.

Z kolei wśród **czynników sprzyjających rozwojowi** instytucji ich przedstawiciele najczęściej wymieniali:

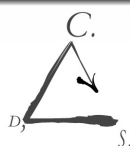
- możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych i co za tym idzie wzbogacanie i rozszerzanie swojej dotychczasowej oferty;
- motywującą konkurencję na rynku, która wpływa pozytywnie na działania wszystkich stron.

Zdaniem jednej z rozmówczyń siłą, która może bądź to hamować bądź sprzyjać rozwojowi organizacji, w szczególności organizacji pozarządowej są lokalne władze. *„Jeśli mamy władze promujące naszą działalność to żyje nam się dobrze i mamy środki na różne rzeczy. Jeśli natomiast władze są przeciwne, to niestety nie mamy łatwego życia. Fundacja Batorego założyła, że oprócz pieniędzy, które ona daje, muszą być także pieniądze od samorządów. Jeśli zmieni się władza, na taką która będzie nam nieprzychylna, to nie wiem, co to będzie”*.

Instytucje rynku pracy działające w powiecie krośnieńskim na przestrzeni ostatnich lat ulegały przemianom, które powodowane były koniecznością dostosowania się do zmieniających się potrzeb rynku, ale i lokalnej społeczności. *„Staramy się na bieżąco, a przynajmniej od każdego nowego roku szkolnego, modyfikować naszą ofertę kursową i w zależności od potrzeb, jakie obserwujemy wprowadzać coś nowego, ewentualnie usuwać z oferty coś, na co nie ma zainteresowania. Inny rozmówca wskazuje natomiast na inne przyczyny zachodzących w jego instytucji zmian: „Były to zmiany zewnętrznych uwarunkowań. Technologia idzie cały czas do przodu i żeby być na bieżąco trzeba ciągle coś zmieniać, modernizować, wprowadzać nowości, a to niestęchanie mocno wpływa na naszą działalność”*.

W zakresie zasobów finansowych i związanych z nimi problemów w działalności poszczególnych instytucji rynku pracy występują duże rozbieżności. Objęte wywiadami instytucje najczęściej opierały się w tym zakresie na wypracowanych środkach, nie sięgając po zewnętrzne źródła finansowania, część z nich wykorzystywała jednak również środki zewnętrzne poszerzając tym samym swoją ofertę. Jeden z ekspertów wskazuje, że *„bylibyśmy dużo bardziej ubożsi (pod kątem dostępnej oferty) gdyby nie te środki”*, podkreślając tym samym jak dużą rolę odgrywa ich zaangażowanie.

W obszarze zasobów informacyjnych rozmówcy jako pewną kwestię problematyczną najczęściej wskazywali na biurokrację, która utrudnia i spowalnia działania, w tym także często pozyskiwanie informacji. Ich główne źródło stanowi natomiast Internet, różne raporty i analizy, a także bieżące badania ankietowe prowadzone przez niektóre instytucje wśród odbiorców ich usług.

Analizując rodzaj i zakres usług oferowanych przez instytucje rynku pracy na terenie powiatu krośnieńskiego, rozmówcy wskazali **grupy osób, które – ich zdaniem - objęte są pomocą w niewystarczającym stopniu**. Zaliczono do nich przede wszystkim:

- młode matki, dla których oferty muszą być bardziej elastyczne;
- osoby bezrobotne, które po odbyciu szeregu kursów nie znajdują nadal zatrudnienia (można wówczas zauważyć, że osoba przeszkolona została w niewłaściwych rynkowo kierunkach lub nieadekwatnie do posiadanych umiejętności).

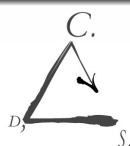
Natomiast do usług, które zostały w powiecie wskazane jako „deficytowe” jeden z rozmówców zakwalifikował brak możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w wyuczonym zawodzie (kierunku studiów). Pozostali przedstawiciele instytucji rynku pracy nie wskazali żadnej usługi, która byłaby niedostępna w powiecie krośnieńskim. *„Myślę, że jeśli ktoś chce coś znaleźć dla siebie i coś zrobić, to znajdzie. Projekty są na różne szkolenia, poradnictwo, pomoc niematerialną, także nie sądzę, żeby brakowało jakichś usług. Tylko, tak jak mówię, trzeba chcieć coś zrobić”*.

Spśród zaprezentowanych przedstawicielom instytucji rynku pracy powiatu krośnieńskiego planowanych funkcji Podkarpackiego Portalu Pracy, za najbardziej użyteczne uznali oni:

- dodatkową formę promocji instytucji i podejmowanych przez nią działań;
- uzyskanie informacji dotyczących działalności instytucji rynku pracy (w skali powiatu lub regionu);
- możliwość pozyskania większego grona odbiorców dla oferowanych usług;
- możliwość wymiany doświadczeń z innymi instytucjami rynku pracy;
- nawiązanie kontaktów lub współpracy z innymi instytucjami rynku pracy;
- możliwość zidentyfikowania luk istniejących w dostępnej lokalnie/powiatowo ofercie instytucji rynku pracy;

Przedstawiciele instytucji wymieniali również inne elementy, które ich zdaniem byłyby przydatne i mogłyby zaistnieć na portalu. Wśród nich pojawiły się m. in:

- baza danych – aktualne informacje, dane dot. działalności instytucji rynku pracy;
- fora tematyczne związane z aplikowaniem o środki unijne;
- kompleksowe informacje o ofertach szkoleniowych;
- aktualne przepisy prawne, nie tylko już obowiązujące, ale także propozycje zmian ustawowych czy rozporządzeń, które są w Sejmie.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

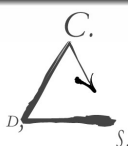
 Podkarpacki Portal Pracy

SPIS ŹRÓDEŁ

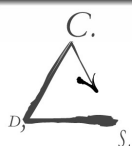
Poszczególne części niniejszego raportu powstawały w oparciu o zróżnicowane źródła danych, które niejednokrotnie podlegały weryfikacji. Poniżej wskazano jakiego typu źródła zostały w tym celu wykorzystane:

- Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008 roku”;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał 2008 roku”;
- „Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku”, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie;
- „Powiaty 2007”, Główny Urząd Statystyczny;
- „Stan ruch naturalny i wędrownicy ludności w pierwszym kwartale 2008 r.”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok;
- „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, opracowany w ramach projektu Indeks Gotowości Rynkowej, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c., Kraków 2007;
- „Użytkowanie gruntów w 2007 roku (według granic administracyjnych)”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową;
- „Stan, ruch naturalny i wędrownicy ludności w I kwartale 2008 roku”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Informacja o realizacji Ustawy o Specjalnych Strefach Ekonomicznych”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007 r.;
- „Strategia Informatyzacji Województwa Podkarpackiego na lata 2007- 2013”, dostępne pod adresem: www.si.podkarpackie.pl/pliki/2008/strategia.ppt;
- baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl;
- rejestr instytucji szkoleniowych prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i dostępny na stronie www.ris.praca.gov.pl;
- rejestr agencji zatrudnienia zamieszczony pod adresem www.kraz.praca.gov.pl;
- baza adresowa jednostek funkcjonujących w ramach struktur Ochotniczych Hufców Pracy, dostępna na stronie www.ohp.pl;
- baza organizacji pozarządowych zamieszczona pod adresem www.bazy.ngo.pl;
- lista podkarpackich instytucji okołobiznesowych dostępna na stronie Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego:
www.cwt.rarr.rzeszow.pl/baza_wiedzy/Instytucje_okolobiznesowe_na_podkarpaciu.pdf.

- informacje zamieszczone na stronie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie www.ko.rzeszow.pl;
- baza dostępna na stronie internetowej Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Rzeszowie www.zdz.rzeszow.pl;
- dane zamieszczone na stronie Izby Rzemieśniczej w Rzeszowie pod adresem www.izba.rze.bip-online.pl;
- dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dot. Ośrodków Pomocy Społecznej;
- powiatowe opracowania i dokumenty strategiczne, strony internetowe Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin,
- opracowania i statystyki poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy;
- strony internetowe poszczególnych instytucji rynku pracy oraz informacje uzyskane bezpośrednio od instytucji w kontakcie mailowym oraz telefonicznym.
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wywiady z lokalnymi ekspertami rynku pracy;
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji rynku pracy.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

www.cds.krakow.pl
www.praca-podkarpackie.pl

e-mail: ppp@cds.krakow.pl

 Podkarpacki Portal Pracy